

Kokoomus energiapolitiikan linjanvetäjänä

Kokoomuksen kesällä 2008 tekemä kahden ydinkärjen energia-avaus on herättänyt kritiikkiä sekä oppositiossa, että hallituksen vihreiden ja keskustan piirissä. Keskustan kritiikki tosin suuntautuu vain kokoomuksen ehdottamien ydinvoimaloiden määrään, yksikin sen mielestä riittäisi.

Kokoomuksen linjaus nojaa eräisiin rationaalisiin näkemyksiin. Sen vuoksi sen avaus ei ole tyrmättävissä pelkästään syvän vakaumuksen tai palavan tunteen voimalla.

Kokoomuksen rationaliteetit

Kokoomus arvioi oikein, että energia on keskeinen yhteiskunnan kehitykseen vaikuttavana tekijä, jonka painoarvo kasvaa. Kokoomuksen kannanottoon sisältyy julkilausumattomana oletus, että Suomessa tullaan jatkamaan teollista toimintaa, jonka energiaperusta on turvattava myös kasvua ajatellen.

Lisäksi katsotaan, että ydinvoimalle ei ole näköpiirissä olevana aikana taloudellisesti kilpailukykyistä vaihtoehtoa. Vihreiden rakastama tuulivoima on käytössä olevan laskutavan mukaan ainakin 2-3 kertaa ydinvoimalla tuotettua sähköä kalliimpaa. Lisäksi on avoin kysymys, millaisiksi Suomen ja lähialueen tuulisuhteet muodostuvat tulevaisuudessa, jos ilmasto todella muuttuisi siten, että lämpötilaerot meidän leveysasteidemme ja lämpimän yöhyökkeen välillä tulisivat kapenemaan. Leppeät tuulet eivät myllyjä pyöriä.

Kolmas keskeinen argumentti kokoomuksen kahden voimalan lisäyksen strategiassa on ydinsähkön myyntimahdollisuus. Jos kapasiteetti riittää, olisi sähköllä monipuolisimpana energiamuotona Euroopassa kasvavat ja rahakkaat markkinat. Tämä olisi mannaa Fortumille ja osinkojen kautta valtion kassalle.

Kokoomuksen MEPit ovat tietoisia siitä, että yleiseurooppalaisen korkeajännitesiirotverkon syntyminen ja euroalueen kattavat energiamarkkinat ovat vain ajan kysymys. Ne palvelevat yhtä lailla Norjan vesivoiman, kuin eri puolille syntyvien pienempien tuotantoyksiköiden energian siirtotarpeita, Pohjois-Afrikkaan kaavailtuja aurinkoenergiakeskuksia unohtamatta.

Ydinenergiaan liittyvän korkea-aktiivisen jätteen sijoitukseen kokoomuksella on pragmaattinen asenne. Katsotaan, että aivan samoin, kuin jätteenkäsittelylaitoksia perustettaessa joudutaan varautumaan viikosta ja vuodesta toiseen jatkuvaan ylläpitoon, huoltoihin ja kontrolliin, hoidetaan myös ydinjätevarastoja. Lisäksi kokoomuksen diplomaattisuuksien tietävät, että torium tulee jossain vaiheessa korvaamaan raaka-aineena uraanin ja tekee tätä kautta ydinvoiman raaka-ainevarat käytännössä rajattomiksi.

Ja tietenkin ydinvoimaa tukeviin argumentteihin kuuluu vielä ilmasto. Ilmaston "suojelemiseen" liittyvät hurskastelevat ydinvoima-argumentit tulevat etenkin Atte ja Eija-Riitta Korholan aivoriihestä. Se on juuri ydinvoima, joka kokoomuksen mielestä takaa jatkossa suotuisat säät.

Järkevän kehityksen vaihtoehdot

Hallituksen syksyn kuluessa esittämä energiapoliittinen linjaus tulee todennäköisesti korostamaan kolmea asiaa: Kokoomuksen ajama ydinvoima, keskustan haluama biopolttoaine ja vihreiden himoitsema tuulivoima. Verorahojen käyttö energiapolitiikkaan ja satsausten aikataulutus tultaneen tekemään näiden kolmen määräämisissä puitteissa.

Miten tällaista visiota pitäisi arvioida? Yhteiskunnan energiaperustan varmistaminen on kiistatta tämän ja seuraavan vuosikymmenen tärkein strateginen haaste. Kehitystyö ottaa aina aikansa ja vaatii ennen kaikkea rahaa.

Ei voida kuvitella, että liikenne maalla, merellä ja ilmassa hyppäisi kovinkaan nopeasti polttomoottoreista sähköautoon. Sähkövoiman rinnalla on siksi tärkeää huolehtia kotimaisen moottoripolttoaineen tarjonnan lisäämisestä ja polttoaineen saatavuudesta. Siksi energiapolitiikka ei voi olla ensisijaisesti kansalaisten kieltäymystä, säästöä, tehostamista ja leikkauksia.

Energialinjauksissa on kysymys seuraavien vuosikymmenien yhteiskunnallisen kehityksen painopisteistä. Energiapoliittinen keskustelu voikin olla rationaalista vain siinä tapauksessa, että pöydälle pannaan vertailulaskelmat ennakoidusta energiankäytöstä ja niistä rakenteista, joihin energian käyttö ankkuroituu.

Laskelmasta tulisi näkyä hallituspuolueiden käsitys siitä, miten seuraavien 30 vuoden aikana arvioidaan kehittyvän moottoripolttoaineen, muiden polttoaineiden ja sähköenergian tarve eri käyttökohteissa, lämmitysenergiaa unohtamatta. Myös energiatehokkuuden ja -teknologian kehittäminen ja realistiset säästömahdollisuudet pitäisi energiatulevaisuutta kuvaavaan matriisiin sisällyttää.

Sosiaalisen ja koko yhteiskunnallisen kehityksen kannalta todellisten kustannusten arviointi, vertailu ja jakautuminen on ehdoton edellytys suunnittelulle.

Kasvu, taantuma, sopeutuminen?

Meillä on kansantaloutena edessä raskas sopeutuminen maailmanmarkkinoiden muutokseen. Muutos voi olla merkitykseltään suurempi, kuin 60-luvulla käynnistynyt modernisointiprosessi. Se on pienen kansantalouden näkökulmasta ennen muuta puolustustais- teltua, jossa palkkatyöstä saatu toimeentulo uhkaa kaventua ja työn ulkopuolelle jäävä tai jätetty väestönosa joutuu lujille. Tulevaisuus on mitä suurimmassa määrin poliittisen kamppailun asia.

Keskeinen ongelma on eri vaihtoehtojen kannattavuus. Suomessa ei voida tehdä sellaisia energiapäätöksiä, jotka vinouttavat energiantuotannon kustannusrakenteen tai syrjäyttävät meidän omat strategiset raaka-ainevaramme.

Olisi toivottavaa, että ainakin Palkansaajien Tutkimuslaitos ja VATT paneutuisivat tässä katsannossa energiaongelmaan ja siihen liittyviin kehityskysymyksiin. Ilman luotettavia vaihtoehtolaskelmia keskustelu jää vain poliittisten iskulauseiden toisteluksi.